

Інтегральні композитні індикатори розвитку економіки України

Керуючись результатами дослідження, проведеного в Інституті прогнозування народного господарства РАН¹, побудовано і розраховано інтегральні композитні індикатори (співпадаючі та випереджувальні) розвитку економіки України.

У процесі підготовки статистичних даних та проведенні розрахунків для економіки України вдосконалено методику відбору композитних індексів, сутність якої полягає у відборі складових співпадаючих і випереджувальних інтегральних індикаторів без використання сезонної фільтрації за допомогою інструментів Tramo/Seats й X12. Такий підхід дав можливість покращити алгоритм відбору композитних індикаторів, враховуючи той факт, що сезонна фільтрація поряд зі згладжуванням ряду також зменшує інформативність доказової статистичної бази проведення дослідження.

Результати розрахунків для України подано на рис. 1. Динаміка співпадаючого і випереджувального інтегральних індикаторів вказує на ймовірність подальшого падіння ВВП у короткостроковій перспективі. Для більш детального аналізу необхідно провести оцінку темпів зміни складових співпадаючого і випереджувального інтегральних індикаторів.

У II кв. 2014 р. темпи спаду співпадаючого індексу розвитку економіки України становили -4,2% по відношенню до відповідного періоду попереднього року. На динаміку співпадаючого індексу негативно вплинули спад будівництва на -10,5%, спад сільськогосподарського виробництва на -8,3%, спад роздрібного товарообороту на -8,0% і спад промислового виробництва на -4,3% по відношенню до відповідного періоду попереднього року (табл. 1).

¹ Сводные совпадающие и опережающие индексы экономического развития стран Единого экономического пространства [Електронний ресурс] // Група RIM. – Червень 2014. – 8 с. – Доступний з : www.macroforecast.ru/doc/indic_eep16.pdf.

Рис. 1. Порівняльна динаміка співпадаючого і випереджувального інтегральних індикаторів розвитку економіки України

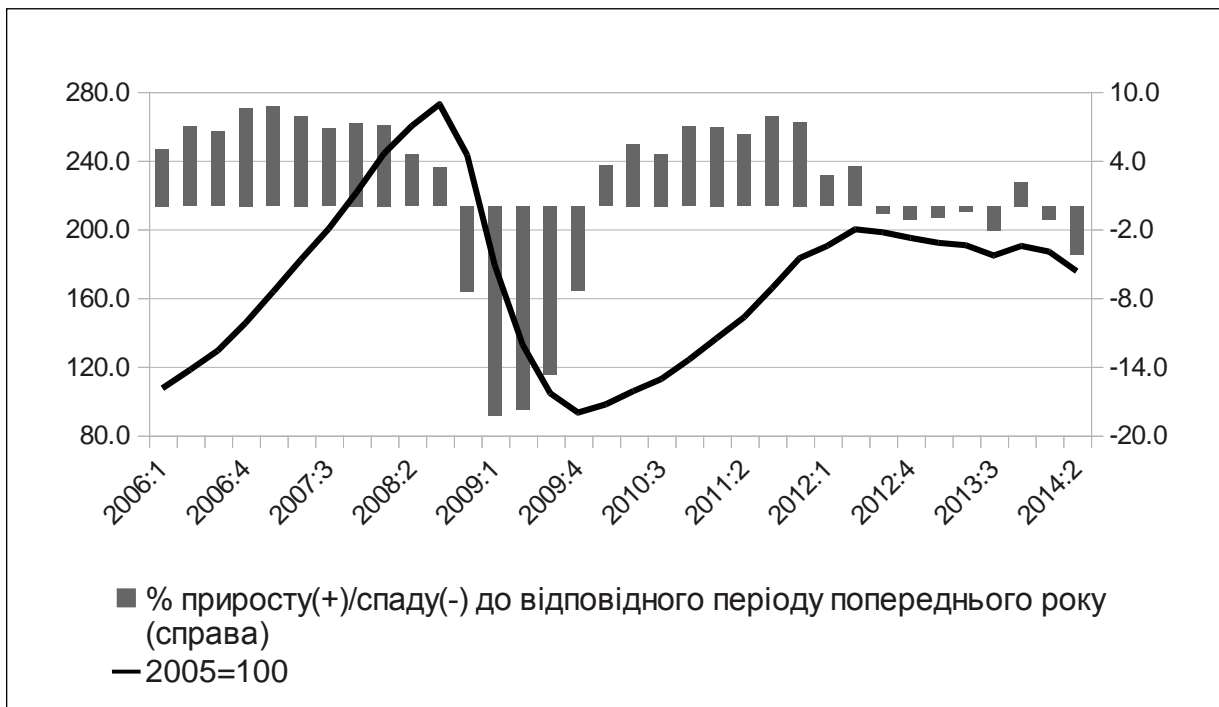

Рис. 2. Динаміка співпадаючого інтегрального індикатора розвитку економіки України

Компоненти співпадаючого інтегрального індикатора розвитку економіки України, %

	Складові співпадаючого індикатора	(А)	(В)
1.	Промислове виробництво, фізичний обсяг	58	95,7
2.	Роздрібний товарооборот, фізичний обсяг	20	92,0
3.	Сільське господарство, фізичний обсяг	14	91,7
4.	Будівництво, фізичний обсяг	8	89,5

Примітка. У колонці (А) відображено питому вагу складових співпадаючого інтегрального індикатора, у колонці (В) – темпи зростання/зниження показників у II кв. 2014 р. до відповідного періоду попереднього року.

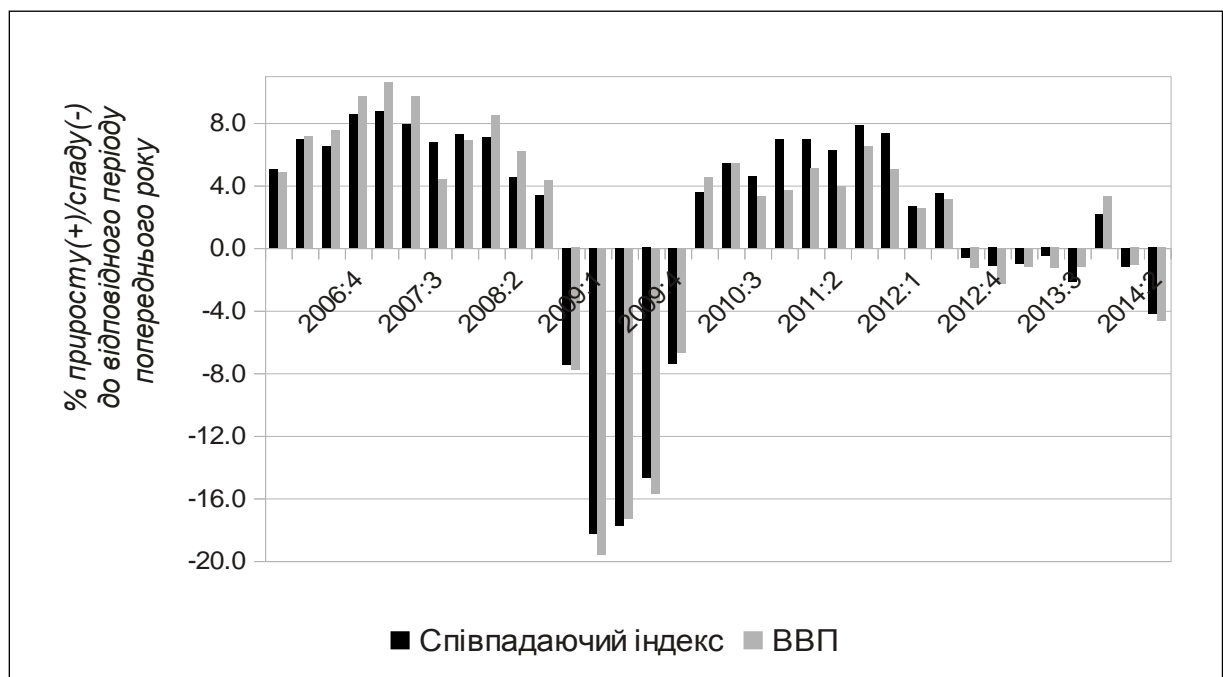

Рис. 3. Порівняльна динаміка зміни ВВП і співпадаючого інтегрального індикатора розвитку економіки України

У II кв. 2014 р. темпи спаду випереджувального індексу розвитку економіки України становили -1,9% по відношенню до відповідного періоду попереднього року. На динаміку випереджувального індексу негативно вплинули спад інвестицій в основний капітал на -20,5%, спад промислового виробництва країн ЄС-27 на -0,6% і спад вантажопотоку на -0,2% (табл. 2). Найбільш критичною у цьому випадку слід вважати ситуацію зі спадом

інвестицій в основний капітал. Проте цей показник має відносно невелику питому вагу в інтегральному випереджувальному індексі (12%). Компенсуючим фактором до спаду інвестицій в основний капітал виступає світова ціна на пшеницю – 34,2% зростання у III кв. 2014 р. З урахуванням потужного агропромислового комплексу України відносно високі темпи зростання світової ціни на пшеницю дадуть можливість дещо послабити загальний спадний тренд економіки України у III кв. 2014 р. Також слід додати, що у разі відсутності гальмування процесу переорієнтації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних товаровиробників на збут продукції на ринках країн ЄС та з початком відновлення розвитку більшої частини країн ЄС після другої (за деякими оцінками, третьої) фінансової кризи, можна очікувати ймовірного піднесення економіки України вже у середньостроковій перспективі.

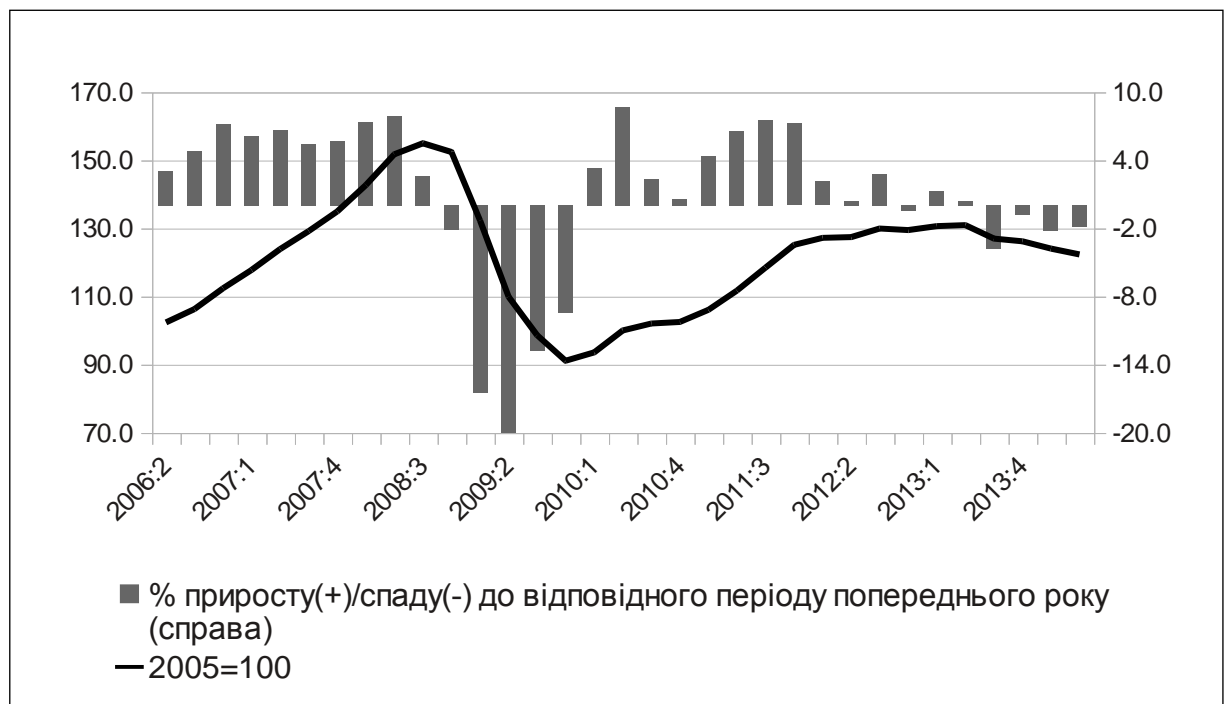

Рис. 4. Динаміка випереджувального інтегрального індикатора розвитку економіки України

Компоненти випереджувального інтегрального індикатора розвитку економіки України, %

	Складові випереджувального індикатора	(А)	(Б)
1.	Промислове виробництво країн ЄС-27, фізичний обсяг	62	99,4
2.	Вантажопотік, млн т	22	99,8
3.	Інвестиції в основний капітал, фізичний обсяг	12	79,5
4.	Світова ціна на пшеницю з коригуванням на курс обміну гривні до долара США та ІСЦ	5	134,2

Примітка. У колонці (А) відображено питому вагу складових співпадаючого інтегрального індикатора, у колонці (Б) – темпи зростання/зниження показників у II кв. 2014 р. до відповідного періоду попереднього року.

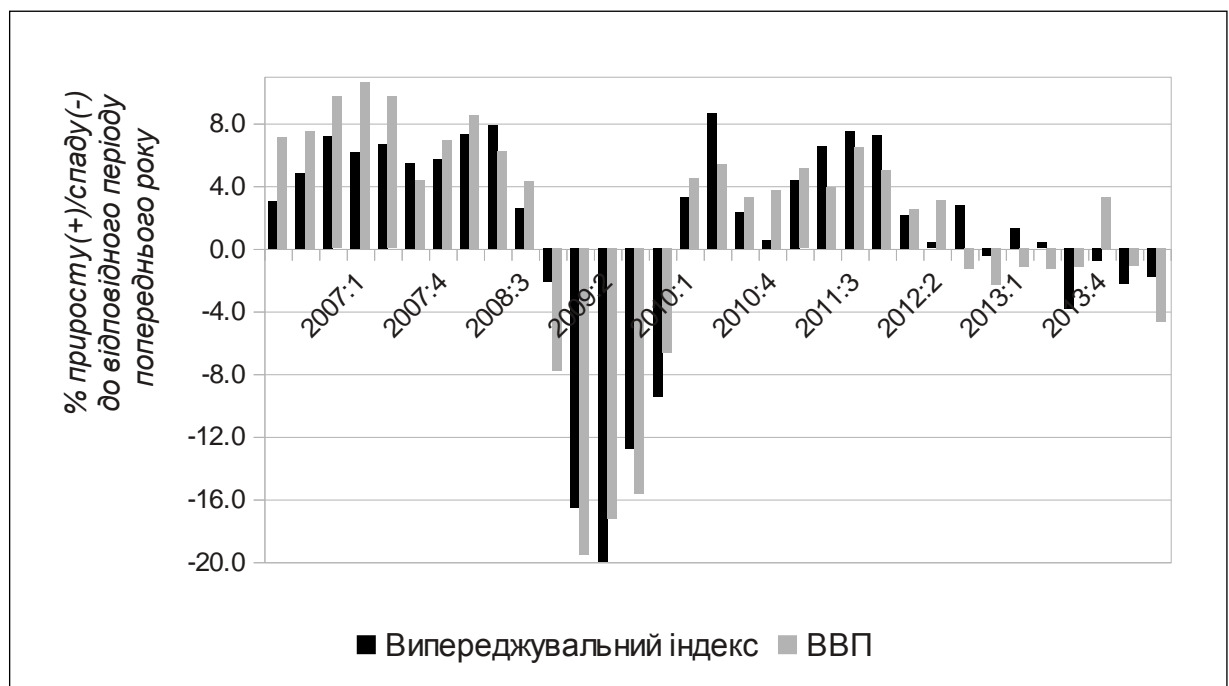

Рис. 5. Порівняльна динаміка зміни ВВП і випереджувального інтегрального індикатора розвитку економіки України

Оскільки лаг випереджувального інтегрального індексу становить один квартал, прогностичні розрахунки можливо провести лише на короткострокову перспективу в межах одного кварталу. Результати прогнозування та ретроспективи показано на рис. 6. У III кв. 2014 р. очікується спад ВВП України на рівні мінус 4,3 – мінус 5,5%.

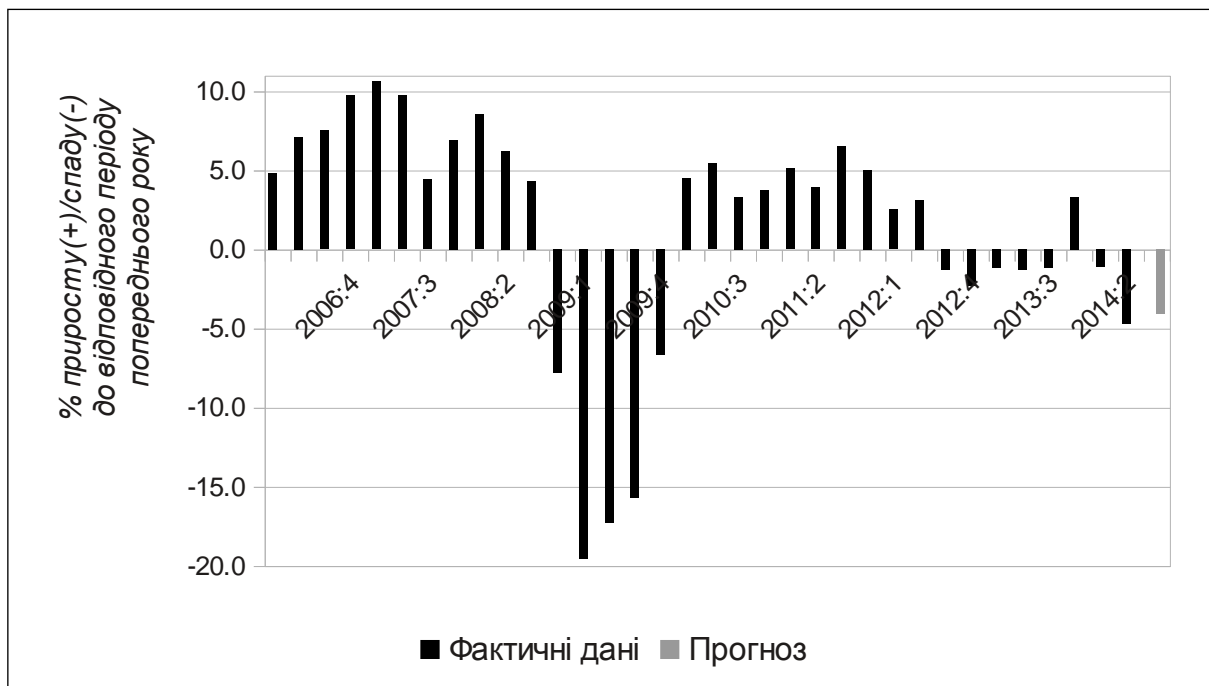

Рис. 6. Динаміка ВВП України у 2010-2014 рр.

Розрахунки виконані у відділі моделювання та прогнозування економічного розвитку ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»